

**Sanktionspåstande i sager om overtrædelse af bekendtgørelse
om politiets sikring af den offentlige orden mv. (ordensbekendtgørelsen)**

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Generelle retningslinjer for sanktionspåstandene

2.1. Nedsættelse af bøder

2.1.1. Indledning

2.1.2. Bøder til unge under 18 år og til personer med særlig lav indtægt

2.2. Bødetilkendegivelser på stedet

3. Strafpåstande

3.1. Indledning

3.2. Påstande ved overtrædelse af bekendtgørelsens enkelte bestemmelser

4. Ikrafttræden

1. Indledning

Den 1. august 2004 trådte lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed i kraft. Ifølge lovens § 23 fastsætter justitsministeren regler om sikring af den offentlige orden samt beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, forebyggelse af fare eller ulempe for færdslen, dyr på offentligt sted, offentligt anlæg, husnumre og opslag, erhvervsvirksomhed på veje, offentlige forlystelser, renholdelse af veje mv.

Justitsministeriet har i medfør af § 23 i loven udstedt bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed mv., samt politiets adgang til at iværksætte midlertidige foranstaltninger (ordensbekendtgørelsen).

Ordensbekendtgørelsen trådte i kraft den 1. juli 2005, hvor de hidtil gældende politivedtægter samtidig bortfaldt, jf. politilovens § 26, stk. 2.

Ordensbekendtgørelsen er bl.a. ændret ved bekendtgørelse nr. 540 af 11. juni 2009, hvor reglerne om de såkaldte zoneforbud blev suppleret af nye bestemmelser vedrørende meddelelse af zoneforbud til personer, der udviser særligt utryghedsskabende adfærd. Ændringen, der trådte i kraft den 15. juni 2009, var forudsat i forarbejderne til lov nr. 501 af 12. juni 2009 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, våbenloven, lov om politiets virksomhed, lov om fuldbyrdelse af straf mv. og forvaltningsloven (Styrket indsats mod bandekriminalitet mv.)

Ordensbekendtgørelsen er endvidere ændret ved bekendtgørelse nr. 1114 af 30. november 2009, hvor straffen for overtrædelse af bekendtgørelsens § 3, stk. 1, og § 4, stk. 1, blev skærpet, når forholdet er begået mens eller i umiddelbar forlængelse af, at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted. Ændringen, der trådte i kraft den 3. december 2009, var forudsat i forarbejderne til lov nr. 1107 af 1. december 2009 om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed (Styrket indsats mod omfattende forstyrrelse af den offentlige orden mv.)

Justitsministeriet anmodede den 18. februar 2010 Rigsadvokaten om at foretage en samlet gennemgang af bødetaksterne for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, jf. Rigsadvokatmeddelelse nr. 10/2005 om sanktionspåstande i sager om overtrædelse af bekendtgørelse om politiets sikring af den offentlige orden mv. (ordensbekendtgørelsen), med henblik på at vurdere, om der kunne være grundlag for at ændre de gældende bødetakster.

Rigsadvokaten afgav i august 2010 en redegørelse til Justitsministeriet, der indeholdt forslag til forhøjelse af bødetaksterne for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen. Rigsadvokaten tilkendegav i den forbindelse, at den foreslåede forhøjelse af bødetaksterne efter Rigsadvokatens opfattelse ikke kunne gennemføres ved en ændret påtalepraksis fra anklagemyndighedens side og derfor burde gennemføres ved lov.

Herefter blev § 23, stk. 3, i politiloven ved lov nr. 249 af 30. marts 2011 om ændring af lov om politiets virksomhed samt lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv. (Skærpelse af bødestrafen for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen mv.) ændret således, at det fremgår, at der ved udmåling af straffen skal lægges betydelig vægt på hensynet til sikring af den offentlige orden samt beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed. Lovændringen trådte i kraft den 1. maj 2011.

Endvidere blev ordensbekendtgørelsens § 18, stk. 1, som forudsat i forarbejderne til lov nr. 249 af 30. marts 2011, ændret ved bekendtgørelse nr. 373 af 19. april 2011 således, at det også af denne bestemmelse fremgår, at der ved fastsættelse af straffen skal lægges betydelig vægt på hensynet til sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed. Bekendtgørelse nr. 373 af 19. april 2011 trådte ligeledes i kraft den 1. maj 2011.

I nærværende meddelelse fastsættes retningslinjer om strafpåstanden i sager om overtrædelse af ordensbekendtgørelsen med senere ændringer.

Afsnit 2 nedenfor indeholder retningslinjer om nedsættelse af bøden til sigtede under 18 år og til sigtede med særlig lav indtægt.

I afsnit 3 er der – på grundlag af tilkendegivelserne i forarbejderne til lov nr. 249 af 30. marts 2011 – fastsat retningslinjer for strafpåstanden ved overtrædelser af en række bestemmelser i ordensbekendtgørelsen.

Med henblik på eventuel ajourføring af retningslinjerne i denne meddelelse skal statsadvokaterne og politidirektørerne til rigsadvokaturen indsende domme i sager om overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, der skønnes at være af generel eller principiel interesse, herunder domme, hvor bødeudmålingen afviger fra de retningslinjer, der er fastsat i meddelelsen. Byretsdommene skal indsendes via statsadvokaten. Indsendelse til statsadvokaten skal ske så tidligt som muligt af hensyn til eventuel anke eller ansøgning om anketilladelse.

Ikrafttræden omtales i afsnit 4.

2. Generelle retningslinjer for sanktionspåstandene

2.1. Nedsættelse af bøder

2.1.1. Indledning

Ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om strafnedsættelse mv.) er der gennemført en modernisering af straffelovens strafferammer mv.

I lovforslagets pkt. 3.9.1. er det nævnt, at Rigsadvokaten efter vedtagelsen af lov nr. 475 af 31. maj 2000 om ændring af færdselsloven (Bødefastsættelse) foretog en forenkling af de vejledende retningslinjer for nedsættelse af bøder til personer med særlig lav betalingsevne på færdselslovens område. Der blev således indført en ordning med nedsættelse af bøder til det halve for personer mellem 15 og 18 år uden en konkret vurdering af indtægtsforholdene og til personer med en indtægt, der er mindre end tre fjerdedele af dagpengebeløbet for en fuldtidsbeskæftiget.

Der er i forslaget til loven under pkt. 3.9.3. om Justitsministeriets overvejelser vedrørende bøder bl.a. anført følgende:

”Justitsministeriet har overvejet spørgsmålet om udmåling af bøder til personer med særlig lav indtægt i lyset af den forenkling og ændring af bødepraksis efter færdselsloven, som er omtalt ovenfor under pkt. 3.9.1. Rigsadvokaten har oplyst, at han er ved at revidere det vejledende bøde-katalog. Rigsadvokaten vil i den forbindelse foretage en tilsvarende forenkling mv. inden for hele det område, der er omfattet af det vejledende bøde-katalog.”

På dette grundlag fastsættes retningslinjer om nedsættelse af bøder, der svarer til ordningen på færdselslovens område, jf. nedenfor.

2.1.2. Bøder til unge under 18 år og til personer med særlig lav indtægt

Bøden til unge under 18 år skal generelt nedsættes til det halve beløb i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 2.2.2. i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdsels-sager.

Nedsættelsen af bøden skal ske ved anklagemyndighedens foranstaltning i forbindelse med udsendelse af bødeforelæg eller ved nedlæggelse af påstand om bøde.

Bøden til personer med særlig lav indtægt kan – hvis den sigtede fremlægger den fornødne dokumentation for sine indtægtsforhold – nedsættes til det halve beløb i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 2.2.3. i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager.

Opmærksomheden henledes på, at rigsadvokaturen udsender rettelsesblade til Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager med oplysning om det indtægtsbeløb, der kan begrunde nedsættelse af bødestraffen. Dette sker normalt i januar måned, således at det nye indtægtsbeløb gælder for overtrædelser begået efter årsskiftet.

Det bemærkes, at det er forholdene på gerningstidspunktet, der er afgørende for en eventuel nedsættelse både med hensyn til sigtede under 18 år og sigtede med en særlig lav indtægt.

2.2. Bødetilkendegivelser på stedet

Det fremgår af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 16. december 1996 om gennemførelse af ordning om bødetilkendegivelser på stedet, at de enkelte politikredse vil kunne bruge bødetilkendegivelser på stedet ved de overtrædelser af politivedtægten, hvor der er fast retspraksis for bødens størrelse.

Det følger heraf, at politikredsene i de tilfælde, hvor der ikke er tvivl om bødepåstanden for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, også vil kunne anvende ordningen om bødetilkendegivelser på stedet.

En nærmere beskrivelse af ordningen og den praktiske fremgangsmåde i forbindelse hermed fremgår af Justitsministeriets vejledning af 16. december 1996 om bødetilkendegivelser på stedet.

Af denne vejledning fremgår bl.a. følgende:

Bødetilkendegivelser kan ikke anvendes, hvis der skal fastsættes en fælles bødestraf for flere samtidigt begåede lovovertrædelser. Efter omstændighederne kan bødetilkendegivelser dog anvendes ved flere samtidige overtrædelser, hvis en af overtrædelserne er af mindre betydning, og denne forseelse kan afgøres ved mundtlig formaning, således at der alene rejses sigtelse for det alvorligste forhold.

Bødetilkendegivelser kan anvendes, selv om den sigtede nægter sig skyldig. Overtrædelsen skal dog være klart konstateret, således at der ikke foreligger nogen bevismæssig tvivl. Det forudsættes, at ordningen ikke anvendes på de områder for overtrædelser af politivedtægten, der erfaringsmæssigt giver anledning til bevistvivl eller tilspidsede situationer.

Bødetilkendegivelser kan også anvendes over for personer under 18 år. Bøden nedsættes dog som anført under afsnit 2.1.2. til det halve beløb. Værgens navn og adresse skal anføres på bødetilkendegivelsen.

Derimod kan der ikke ske nedsættelse af bøder til personer med særlig lav indtægt ved en bødetilkendegivelse på stedet.

Sigtede kan ikke betale bøden på stedet, men må afvente fremsendelse af et giroindbetalingskort. Hvis en udlænding fremsætter ønske om at betale bøden på stedet, kan kontant betaling dog modtages. I så

fald kvitteres for modtagelsen af bødebeløbet. Samtidig underrettes vedkommende politistation straks om den modtagne betaling, der snarest og senest den følgende dag afleveres ved embedets kasse.

3. Strafpåstande

3.1. Indledning

Det geografiske anvendelsesområde for ordensbekendtgørelsen fremgår af § 2, der har følgende ordlyd:

”§ 2. Hvor ikke andet fremgår, finder denne bekendtgørelse anvendelse på borgernes adfærd på veje eller på andre steder, hvortil der er almindelig adgang. Bekendtgørelsen finder således f.eks. anvendelse på borgernes adfærd i offentlige tilgængelige parker, jernbane- og rutebilstationer, porte, offentlige toiletter, offentlige befordringsmidler, herunder taxier, forlystelsessteder samt i åbningstiden butikker, butikcentre og offentlige kontorer.

Stk. 2. Ved en vej forstås i denne bekendtgørelse offentlig eller privat vej, gade, cykelsti, fortov, plads, bro, tunnel, passage, sti eller lignende, som benyttes til almindelig færdsel af en eller flere færdselsarter.”

Som det fremgår af indledningen til § 2, stk. 1, kan de enkelte bestemmelser i bekendtgørelsen være udformet således, at de kan anvendes på andre steder end dem, der er nævnt i § 2. Som et eksempel herpå henvises til § 7, stk. 1, om ophold i bl.a. kælder- og loftsrum, haver mv.

Ordensbekendtgørelsens straffehjemmel er angivet i bekendtgørelsens § 18, stk. 1, som efter ændringen ved bekendtgørelse nr. 373 af 19. april 2011 har følgende ordlyd:

”§ 18. Overtrædelse af §§ 3-13 og § 15, stk. 2, overtrædelse af de i medfør af § 14 og § 15, stk. 1, og § 16 udstedte regler og bestemmelser eller overtrædelse samt manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af § 3, stk. 4, § 4, stk. 2, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 13, stk. 4, og § 17 straffes med bøde. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges betydelig vægt på hensynet til sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed. Ved fastsættelse af straffen for overtrædelse af § 3, stk. 1, og § 4, stk. 1, skal det endvidere indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået mens eller i umiddelbar forlængelse af, at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted. 3. pkt. finder dog kun anvendelse, hvis den pågældende har forsæt med hensyn til, at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted.

Stk. 2. Manglende efterkommelse af forbud udstedt i medfør af § 6, stk. 4, straffes med fængsel indtil 6 måneder, under særligt formildende omstændigheder dog med bøde.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.”

Der er ikke i bekendtgørelsen bestemmelser om forhøjet straf i gentagelsestilfælde.

3.2. Påstande ved overtrædelse af bekendtgørelsens enkelte bestemmelser

Nedenfor angives retningslinjer for bødernes størrelse ved overtrædelse af en række bestemmelser i ordensbekendtgørelsen. Bødestørrelserne er fastsat i overensstemmelse med tilkendegivelserne i forarbejderne til lov nr. 249 af 30. marts 2011 om ændring af lov om politiets virksomhed samt lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv. (Skærpelse af bødestraffen for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen mv.).

Der er i forarbejderne til lov nr. 249 af 30. marts 2011 (lovforslag L 102 af 16. december 2010, Folketingsåret 2010-11, de almindelige bemærkninger pkt. 2.2.-2.4.) redegjort for Rigsadvokatens forslag

til forhøjelse af bødetaksterne, ligesom der er indsat et skema, hvoraf den tilsigtede forhøjelse af bøderne for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen fremgår.

Herudover fremgår det af forarbejderne, at fastsættelsen af bødestraffen i de konkrete sager om overtrædelse af ordensbekendtgørelsen fortsat vil bero på domstolenes vurdering i det enkelte tilfælde, og de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag er omstændigheder, der taler herfor, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens §§ 80-82.

Det fremgår endvidere, at den tilsigtede skærpelse først og fremmest vedrører de overtrædelser, som er nævnt i skemaet, dvs. de overtrædelser, der findes bødetakster for i Rigsadvokatmeddelelse nr. 10/2005, men at det derudover forudsættes, at skærpelsen får afsmittende virkning på bødestraffen for de overtrædelser, der ikke er fastsat bødetakster for, således at sammenhængen mellem straffene for overtrædelse af bekendtgørelsens forskellige bestemmelser bibeholdes. Det tilsigtes efter forarbejderne ikke, at fængselsstraf efter § 18, stk. 3, for overtrædelse af forbud efter bekendtgørelsens § 6, stk. 4, anvendes i videre omfang end efter gældende ret.

Endelig fremgår det af forarbejderne, at det forventes, at strafskærpelsen vil have en vis afsmittende virkning på straffniveauet ved overtrædelse af bestemmelser i den øvrige lovgivning, hvis gerningsindhold minder om bestemmelserne i ordensbekendtgørelsen, f.eks. straffelovens § 121 om fornærmelig optræden over for tjenestemænd mv., således at sammenhængen mellem straffene for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen og disse straffebestemmelser i den øvrige lovgivning bibeholdes.

Bekendtgørelsens § 3 - forstyrrelse af den offentlige orden mv.

Gadeuorden (skrigen, råben eller anden støjende, fornærmelig eller lignende adfærd, der er egnet til at forstyrre den offentlige orden),
jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1 **1.500 kr.**
(gælder også ved fornærmelig optræden over for politiet, der ikke er omfattet af straffelovens §§ 119 eller 121)

Gadeuorden samtidig med sammenstimlen, herunder ved fodboldkampe og lignende arrangementer,
jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1, og § 4, stk. 1 **2.000 kr.**
(begge overtrædelser)

Voldelig optræden/slagsmål,
jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1 **minimum 3.000 kr.**

Bødepåstanden forhøjes, hvis overtrædelsens karakter og konsekvenser, herunder om der er tale om personskaade, taler for det.

Overtrædelse af § 3, stk. 1, mens eller i umiddelbar forlængelse af, at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted,
jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 1, 2. pkt., jf. § 3, stk. 1 **4.000 kr.**

Overtrædelse af § 3, stk. 1, samtidig med sammenstimlens eller i umiddelbar forlængelse af, at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 1, 2. pkt., jf. § 3, stk. 1, og § 4, stk. 1 (begge overtrædelser) **6.000 kr.**

Uanstændig opførsel, herunder uriner, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2 **1.000 kr.**

Spirituspåvirkethed/narkotikapåvirkethed mv., jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 3 **1.000 kr.**

Bekendtgørelsens § 4 - sammenstimlen mv.

Sammenstimlen, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1 **1.000 kr.**

Sammenstimlen samtidig med gadeuorden, herunder ved afholdelse af fodboldkampe eller lignende arrangementer, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1, og § 3, stk. 1 (begge overtrædelser) se ovenfor vedrørende § 3

Sammenstimlen mens eller i umiddelbar forlængelse af, at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 1, 2. pkt., jf. § 4, stk. 1 **4.000 kr.**

Sammenstimlen samtidig med overtrædelse af § 3, stk. 1, mens eller i umiddelbar forlængelse af, at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 1, 2. pkt., jf. § 4, stk. 1, og § 3, stk. 1 (begge overtrædelser) **6.000 kr.**

Ikke efterkomme anvisning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2 **1.500 kr.**

Bekendtgørelsens § 6 - forbud mod at færdes eller tage ophold bestemte steder (zoneforbud)

Zoneforbud efter bekendtgørelsens § 6, stk. 1 **1.000 kr.**

Zoneforbud efter bekendtgørelsens § 6, stk. 2 **2.000 kr.**

Zoneforbud efter bekendtgørelsens § 6, stk. 4
Førstegangstilfælde
(jf. forarbejderne til lov nr. 501 af 12. juni 2009) **Fængsel i 7 dage**

Bekendtgørelsens § 7 - forbud mod at tage ophold på trapper mv.

Uberettiget ophold, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 1 **1.000 kr.**

Ordlyden af § 7, stk. 1, sammenholdt med bekendtgørelsens § 2, stk. 1, må anses at medføre, at også ophold i private trappeopgange mv. er omfattet af § 7, stk. 1 (modsat Vestre Landsrets dom af 31. oktober 1978 nævnt i note 2 i dommen i U 1979.201 V vedrørende anvendelsen af normalpolitivedtægten § 16). Ved mere alvorlige husfredskrænkelser anvendes dog bestemmelsen i straffelovens § 264.

Banke på døre/ringe på ringeklokker mv.,
jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 2 **1.000 kr.**

Bekendtgørelsens § 8 - musik til væsentlig ulempe

Musik til væsentlig ulempe,
jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 1 **1.000 kr.**

Bekendtgørelsens § 9 - opsætning eller ombæring af plakater, uddeling af skrifter og reklamer mv.

Plakatopsætning, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 1 **1.500 kr.**

Ombæring af plakater og/eller uddeling af skrifter mv.,
jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 1 **1.000 kr.**
Ombæreren eller uddeleren **2.000 kr.**
Ejeren

Udstilling af anstødelig karakter (f.eks. pornoudstilling),
jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 1 **3.000 kr.**

Aflevering/uddeling af skrifter eller billeder med
anstødeligt indhold i huse, opgange mv.,
jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 2 **1.000 kr.**
Aflevereren/uddeleren **minimum 2.000 kr.**
Ejeren

Bødepåstanden kan i de sidstnævnte tilfælde forhøjes under hensyn til det udelte materiales karakter og mængde, jf. en utrykt dom afsagt af Retten i Slagelse den 14. november 2000, hvor en direktør for et firma var ansvarlig for husstandsuddeling i Viborg og Næstved af postordrekataloger med anstødeligt indhold (stærkt pornografiske billeder og beskrivelser) og blev idømt en bøde på 10.000 kr. for overtrædelse af den tidligere politivedtægt § 10, stk. 3.

Uddeling til forbigående af reklamemateriale,
jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 3 **1.000 kr.**
Uddeleren **2.000 kr.**
Ejeren

Bekendtgørelsens § 12 - anvendelse af skydevåben, buer, slangebøsser mv.

Anvendelse af skydevåben, buer, slangebøsser eller lignende og
antændelse af bål eller kast med sten, snebolde, vand eller andet,
jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 1 **minimum 1.000 kr.**

Er der forvoldt fare, kan forholdet være omfattet af straffelovens § 252. Er der tale om et ulovligt våben, henvises til Rigsadvokatmeddelelse nr. 6/2005 om sanktionspåstande i våbenlovssager. Bødetaksten på 1.000 kr. skal som udgangspunkt anvendes ved eksempelvis kast med vand eller snebolde, medmindre der foreligger grovere omstændigheder. Der anvendes højere bøder for overtrædelse af bestemmelsen ved anvendelse af våben, og der bør afhængig af de konkrete omstændigheder i den forbindelse lægges vægt på bødeniveauet i våbenlovgivningen.

Bekendtgørelsens § 15 - færdsel på isen

Færdsel på isen i strid med forbud,
jf. bekendtgørelsens § 15, stk. 1 **1.000 kr.**

4. Ikrafttræden

Retningslinjerne i denne meddelelse gælder for overtrædelser begået den 1. maj 2011 eller senere.

Jørgen Steen Sørensen